

Centerpartiets Finansplan 2017-2019

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Inledning	2
Landstings och regioners ekonomi	4
Ekonomiska förutsättningar jämfört med de i strategiska planen 2017-2019	4
Befolkningen	4
Skatter, utjämning och generella statsbidrag	4
Statsbidrag läkemedel	5
Riktade ersättningar	6
Utdebitering	6
Investeringar	6
Upplåning	7
Ekonomisk bedömning för budgetperioden	7
Ekonomiska ramar och resultat 2017-2019	8
Riskanalys	9
Ramar	9
Uppdrag från Strategiska planen 2017-2019	10
Ekonomi i balans	10
Landstingsbidrag	12

Inledning

Den av landstingsfullmäktige fastställda strategiska plan för åren 2017-2019 kommer inte att hålla sig till de beslutade ramarna. Därför har landstingsledningen ombearbetat finansplanen för den ovan fastställda tiden. Eftersom årsprognosen per augusti -16 för verksamheterna landar på ett underskott på 311 mkr, vilket är 174 mkr sämre än resultatmålet -137 mkr.

Till följd av verksamheternas avvikelser mot givna budgetramar, är det landstingsstyrelsens uppgift att se till att åtgärder tas fram och presenteras för landstingsstyrelsen så att prioriteringar och vikingar kan göras för att hålla en god ekonomisk hushållning och god redovisningsed.

Centerpartiets bedömning är att landstingets verksamheter samt den politiska ledningen inte kommer klara budget i balans trots skattechöjning och lagda effektiviserings- och besparingsbeting.

Centerpartiet lade ett budgetförslag 2015. Det innehöll en rad åtgärder, effektiviseringar och besparingar för att stävja det växande underskottet. Hade landstingsledningen tagit till sig Centerpartiets förslag hade situationen varit en annan idag.

De förslag vi nu presenterar, blir därför svåra att sätta in i finansplanens kontext. Vi anser det nödvändigt att ta ett fullständigt omtag runt hela landstingets verksamhet.

Ekonomi

Centerpartiets finansplan är ett svar på majoritetens och skall ses parallellt med det.

Centerpartiet ser de utmaningar Norrbottens läns landsting står inför. Den omvärldsanalys som majoritetens finansplan beskriver påverkar landstingets ekonomi och ligger utanför vår påverkansmöjlighet. Regeringen har redan höjt skatten på jobb och företag med 30 miljarder

kronor. Trots att vi är på väg in i en högkonjunktur och trots en mycket expansiv penning- och finanspolitik har regeringen tydliga problem med jobbtillväxten. Vi vet alla att det är jobben som är grunden till en trygg skattefinansierad välfärd. Landstingsskatten har även höjts och anledningen är att man inte lyckats leva upp till lagens krav på en budget i balans.

Vi ser det nödvändigt att stoppa den centralisering som nu sker i besparingarnas tecken, eftersom att flytta vården inte gör det billigare, tvärtom så blir landstinget mer sårbart och behovet av inhyrd personal ökar i spåren av en politik som centraliserar. Ett så stor och glest län som Norrbotten kan aldrig räkna hem stordriftens fördelar.

Centerpartiet strävar efter en välfärd som omfattar och finns tillgänglig för alla och som utgår från den enskilda människans behov. Rätten till självbestämmande och inflytande över den vård och omsorg som ges måste gälla såväl unga som gamla, friska och sjuka.

Centerpartiet anser att valfrihetssystem är det bästa sättet att garantera en individanpassad vård och omsorg och ge makt åt den enskilda patienten. När flera olika aktörer tvingas konkurrera med varandra skapas drivkrafter att erbjuda bättre kvalitet, tillgänglighet och valmöjligheter. Centerpartiet vill att välfärden ska vara gemensamt finansierad via skattsedeln. För att även fortsättningsvis kunna erbjuda vård och omsorg av hög kvalitet, tyder allt på att välfärden måste bli mer effektiv och att vi måste få ut mer vård och omsorg för varje skattekrona. Stockholms handelskammare konstaterade i en rapport att välfärdsföretagen kommer att vara avgörande för att klara välfärdens finansiering. Genom att släppa in fler utförare i välfärden skapas förutsättningar för utveckling av idéer, metoder och kompetensutveckling, som alla är verktyg för kvalitetsförbättring.

Landstings och regioners ekonomi

Landstingens/regionernas resultat 2016 bedöms förbättras något jämfört med 2015, trots att föregående års resultat påverkades av engångsintäkter i vissa landsting. Dessutom höjde flera landsting/regioner skatten inför 2016.

Landstingens/regionernas prognostiserade resultat 2016 per april är ett underskott på 0,4 miljarder kronor. Av landstingen/regionerna bedömer 15 ett noll resultat eller ett överskott och fem bedömer ett underskott.

Ekonomiska förutsättningar jämfört med de i strategiska planen 2017-2019

Befolkningen

I december 2015 hade Norrbotten 249 777 invånare vilket 210 färre än året innan. I Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) trendframskrivning bedöms befolkningen öka med 1 030 invånare under 2016.

I de ekonomiska beräkningarna antas att befolkningen förändras enligt SKL:s trendframskrivning. Det innebär att i beräkningarna finns ca 200 fler invånare 2016 och nästan 1 300 invånare färre 2019 än i den strategiska planen. År 2019 beräknas Norrbotten ha drygt 3 100 invånare fler invånare än 2015.

Skatter, utjämning och generella statsbidrag

Skatteunderlagstillväxten i riket 2017 beräknas till 4,5 procent för att därefter ligga på kring 3,9 procent enligt bedömning av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Jämfört med den strategiska planen är det en försämring.

Statens bidrag till landstingssektorn består i allt väsentligt av kommunalekonomisk utjämning och bidraget till läkemedel.

I budgetpropositionen föreslås tio miljarder kronor till ökade resurser till välfärden varav 2,3 miljarder kronor till landsting och regioner. År 2017 fördelas 900 mkr befolkningsbaserat och 1,4 miljarder kronor baserat på antal asylsökande för att 2021 vara helt befolkningsbaserat. Den del som baseras på antal asylsökande beräknas för Norrbotten till 39 mkr 2017 och 2018 för att minska till 28 mkr 2019 och 17 mkr 2020 och ska redovisas som ett generellt statsbidrag.

I budgetpropositionen för 2017 föreslås följande ändringar, jämfört med redan inarbetade förslag från tidigare år, som påverkar regleringsposten enligt finansieringsprincipen och som har inarbetats i denna plan:

- Bidraget ökas med mer resurser till välfärden 2017 med 23 mkr för att 2021 successivt ökat till 76 mkr.

- Införande perioden för kostnadsfri tandvård för unga förlängs till 2019, vilket innebär att bidraget 2018 blir 4 mkr lägre än i tidigare plan då ökningen är endast en årskull. För Norrbotten innebär det 7 mkr 2017, 11 mkr 2018 och 15 mkr år 2019 i ökade statsbidrag, men mindre patientintäkter.
- Bidraget ökas med 3 mkr för glasögonbidrag som 2017 var ett riktat bidrag.
- Bidraget minskas på grund av att avdragsrätten för resor till och från arbetet minskas, skatteavtal mellan Sverige och Danmark, vilket ökar skatteintäkterna. För Norrbotten beräknas detta till 3 mkr.
- Bidraget minskas för förändrat ansvar för pandemisk influensa, som för Norrbotten innebär 1,5 mkr.

Det förändrade utjämningsystemet som gäller från och med 2014 ger Region Norrbotten minskade intäkter med 240 mkr med helårseffekt 2017 jämfört med 2013.

Det här visar med önskad tydlighet att det behövs en genomgripande reformering av vårt gemensamma skattesystem. Vi behöver ett bygga ett långsiktigt hållbart system som inte driver på urbaniseringen och som säkertställer välfärd och trygghet även i glest befolkade regioner. Fler skatter behöver flyttas från staten till regionerna. En råvaruavgift på vatten, skog och malm måste få stanna och bygga välfärd här i Norrbotten. Behovet finns nu, det ser vi inte minst i landstingets verksamhet där hälsocentralerna går på knäna och Kalix och Kiruna sjukhus nedmonteras allt mer.

Statsbidrag läkemedel

En överenskommelse finns med staten för 2016. Den innebär ett ökat statsbidrag jämfört med 2015. I avtalet kompenseras landstingen/regionerna för det nya läkemedlet för Hepatit C med 70 procent av beräknad kostnad 2016. I avtalet ingår även en vinst- och förlustdelningsmodell. Förhandlingar avseende 2017 pågår med staten. I treårsbudgeten antas att bidraget 2016 ökat med 0,5 procent 2017 för att därefter minska.

Riktade ersättningar

Regeringen avsätter medel för ett antal riktade statsbidrag i syfte att stimulera huvudmännen att vidta utvecklings- och förbättringsåtgärder som regeringen bedömer angelägna inom hälso- och sjukvården. I budgetpropositionen föreslås inga nya bidrag.

I den strategiska planen antogs att bidrag inom professionsmiljard, jämställd hälso- och sjukvård genom insatser för förlossningsvård och kvinnors hälsa samt riktade insatser på kvinnors hälsa i primärvård sjukskrivningsmiljarden, psykiska ohälsa, cancersjukvård ska vara kvar 2017.

I planen antas att landstinget erhåller sin befolkningsandel av dessa medel samt att kostnader uppstår i motsvarande grad.

Utdebitering

För att finansiera landstingets uppgifter betalar norrbottningarna landstingsskatt. Landstingets utdebitering av skatt 2017 är oförändrat 11,34 per skattekrona, vilket motsvarar 11,34 procent av den beskattningsbara inkomsten.

Noterbart är att regeringen påfört landstinget kostnader på 3 mkr år 2017 och 2018 i höjda arbetsgivaravgifter för unga. Hade regeringen valt att behålla de lägre arbetsgivaravgifterna och valt att sänka trösklarna in till det första jobbet hade inte bara budgeten förbättrats med ett antal miljoner, det hade också gett fler i arbete.

Sen återstår att se hur vägslitageavgiften kommer att fördyra landstingets totala verksamhet.

Investeringar

För planperioden 2017-2019 beräknar majoriteten att inteckna en ram för investeringarna samt den planerade likviditetsbelastningen. Ramen bedöms till 694 mkr 2017, 444 mkr 2018, och 204 mkr 2019, detta gör en samlad investering på drygt 1,3 miljarder kronor. Den höga nivån beror främst på investeringar i Sunderby sjukhus enligt gällande utvecklingsplan som delvis är flyttad från 2016.

Vid ny- och omfattande om- och tillbyggnation där regionen är byggherre avsätts en procent av den totala byggkostnaden till konstnärlig gestaltning.

Ramen är oförändrad jämfört med den strategiska planen 2017-2019.

Centerpartiet anser att den höga investeringstakten påskyndar centraliseringen och äventyrar hela hälso- och sjukvårdens budget, varpå

övriga verksamheter tvingas till utökat sparbetning.

Redan 2015 föreslog Centerpartiet en utredning gällande landstingets fastighetsinnehav. Landstinget äger fastigheter till ett anskaffningsvärde av 3,7 Mdr. Vi föreslog en förutsättningslös utredning där vi ville ha svar på vilka alternativ som fanns för avyttring, förhyrning och förtätning.

Upplåning

Regionstyrelsen bemyndigas att uppta långfristiga lån upp till 500 mkr under planperioden.

Ekonomisk bedömning för budgetperioden

Nedan beskrivs förändringar jämfört med Strategiska planen 2017-2019 beslutad av landstingsfullmäktige i juni 2016.

Skatt, utjämning och regleringsavgift:

- Skatteunderlaget utvecklas sämre än vad som antogs i planen, vilket ger 75 mkr lägre skatteintäkter 2017 och 103 mkr lägre 2019. Samtidigt ökar inkomstutjämningsbidraget men kompenserar inte minskningen.
- SCB:s uppdaterade underlag för kostnadsutjämningen ger regionen i princip oförändrat bidrag jämfört med strategiska planen.
- Regleringsavgiften bedöms 2017 bli 23 mkr lägre än i planen och 44 mkr år 2019, på grund av ändringar enligt finansieringsprincipen och ökade resurser till välfärden.

Regionen får även 39 mkr år 2017 och 2018 och 28 mkr 2019 från ökade resurser till välfärden baserat på antalet asylsökanden.

Statsbidraget för läkemedel bedöms bli 51 mkr högre 2017 än i strategiska planen.

Kostnaderna för pensioner beräknas totalt sett bli högre 2017 än vad som antogs i den strategiska planen men väsentligt lägre 2018 och 2019, beroende på indexering, löneunderlag och lägre ränteantaganden avviker mot tidigare prognoser. Detta påverkar både posten pensioner och finansiella kostnader avseende pensioner.

Regionstyrelsen 2017 förändringar jämfört med Strategiska planen:

- hälso- och sjukvård tillförs ytterligare 20 mkr. Det avser satsningar inom psykisk hälsa, assisterad befruktning, distansvård,

hälsoundersökningar asylsökande, sjuktransporter samt utbildningstjänster.

- kulturverksamhet tillförs ytterligare 1 mkr för det fria kulturlivet och från 2018 ytterligare 4 mkr och 2019 ytterligare 1 mkr för konstmuseum.
- kommunikationer återför 8 mkr avseende både buss och tågverksamhet.
- omstrukturering i Piteå 10 mkr.

Ekonomiska ramar och resultat 2017-2019

Årsprognosen per augusti 2016 är för verksamheterna visar på ett underskott på

311 mkr vilket är 174 mkr sämre än resultatmålet -137 mkr.

Sedan 2015 arbetar divisioner och verksamheter med åtgärder för att sänka sina kostnader med cirka 250 mkr. Handlingsplanerna majoriteten beslutat om ger inte planerad effekt 2016 och vissa kostnader ökar. Det betyder att verksamheternas underskott i majoritetens förslag ska minska från 311 mkr år 2016 till 74 mkr år 2017 och till 47 mkr år 2018 och 2019.

En trygg och tillgänglig hälso- och sjukvård är landstingets viktigaste bidrag till en positiv samhällsutveckling i hela Norrbotten. Därför menar vi att hälso- och sjukvården måste prioriteras före landstingets övriga uppgifter. Det är först när tillräckligt med resurser finns för att klara landstingets lagstadgade åtaganden inom hälso- och sjukvården som det finns mandat för insatser inom övriga verksamheter.

Centerpartiet inser i nu läget, att det är en stor utmaning för verksamheterna och landstingsledningen att anpassa sig och bedriva verksamheten inom beslutad ram.

Därför har vi lagt förslag om att landstingsledningen skall ta extern hjälp för framtagande av ytterligare åtgärder så att verksamheten når en budget i balans redan 2017. Landstingsdirektören får uppdrag att till våren 2017 återkomma till styrelsen med konkreta beslutsunderlag innehållande risk- och konsekvensanalyser. De principiella strukturförändringarna som efter utredningen bedöms bli aktuella kommer därefter att överlämnas till fullmäktige för beslut senast i april 2017.

Risicanalys

Erfarenheten från tidigare år är att planerade åtgärder för kostnadsreduktion normalt brukar ge 50 procents effekt. Därför måste verksamheten ta höjd för detta i sina planer.

Andra risker är:

- att nya invånare flyttar in med okända behov
- att produktiviteten inte ökar som förväntat
- att kostnaderna för nya läkemedel ökar och verksamheten inte kan identifiera andra områden för kostnadsminskning
- att kostnaderna för köpt vård ökar utan att det är en volymökning

Ramar

Vid fördelning av ramarna till verksamheten ska följande beaktas:

- Hälso- och sjukvården ska under 2017 tillföras 40 mkr varav i den strategiska planen 9 mkr och i denna plan ytterligare 31 mkr.
- Till hälso- och sjukvård ska ökad patientförsäkring, patientrörlighet, mammografi, tandvård unga, psykisk hälsa, assisterad befruktning, utbildningstjänster, distansvård, hälsoundersökningar asyl, sjuktransporter läggas.
- Ersättningen per barn och år i Vårdval barn- och ungdomstandvård är 1 350 kr år 2017, vilket är oförändrat jämfört med 2016.
- Kulturverksamheten ska tillföras netto 1 mkr 2017 samt ytterligare 4 mkr 2018 och 1 mkr 2019.
- För omstrukturering i Piteå ska totalt 20 mkr avsättas 2017.
- Kollektivtrafik tillförs 1 mkr för tågtrafik i denna plan exklusive prisuppräkning.
- Näringspolitik ska återföra 2,4 mkr 2017 som var ett engångsanslag.
- Fastighetskostnaderna ska minska med 20 mkr 2017, 40 mkr 2018. Sänkningen ska vara långsiktigt hållbar och får inte belasta interna "hyresgäster". De interna hyrorna ska inte höjas under 2017 och 2018.
- Bättre samordning av sjukresor, - 2 mkr 2017,- 4 mkr 2018.
- Det ska utarbetas en strategi för landstingets skogstillgångar i syfte att avyttra då det inte hör till landstingets kärnverksamhet

Uppdrag från Strategiska planen 2017-2019

Trots höjd skattesats och genomförda kostnadsreduktioner på 250 mkr nås inte fullmäktiges mål 2019 på ett resultat på 167 mkr, som motsvarar två procent av skatter, utjämning och generella bidrag.

Landstingsstyrelsen har i enlighet med landstingsfullmäktiges beslut i juni 2016 identifierat ett antal förändringar för att anpassa hälso- och sjukvårdsorganisationen till den ekonomiska verklighet och det befolkningsunderlag som föreligger.

Till det anser Centerpartiet att bästa ekonomiska hushållning är att bryta den pågående nivåstruktureringen av sjukvården i länet. Patientsäkerheten och den höga kvaliteten skall utvecklas istället för att avvecklas.

Landstinget ska kunna möta framtidens krav på patientsäkerhet och hög kvalitet. Samtidigt är det nödvändigt att tillgodose kompetens- och kvalitetskrav för att styra landstingets ekonomi mot fullmäktiges beslut och kommunallagens krav.

Styrelsen uppdrar till landstingsdirektören att under våren 2017 redovisa förslag till förändrade uppdrag för länets sjukhus, hälsocentraler samt folktandvård och återkomma till styrelsen med beslutsförslag med risk- och konsekvensanalyser.

De principiella strukturförändringarna som efter utredningen bedöms bli aktuella kommer därefter att överlämnas fullmäktige för beslut senast i april 2017.

Ekonomi i balans

Landstinget ska enligt kommunallagen ha en ekonomi i balans, d v s intäkterna ska överstiga kostnaderna. Uppkommet underskott ska regleras senast tredje året efter det att underskottet uppkommit. Om det finns synnerliga skäl kan fullmäktige besluta att sådan reglering inte ska göras.

Regionen har ett balanskravsunderskott från 2014 och 2015 på 275 mkr som ska återställas senast 2018. Prognosen för 2016 är ett överskott på 132 mkr, vilket innebär att 2014 års underskott samt 95 mkr av

underskottet 2015 kan återställas 2016. Resterande 143 mkr ska enligt lagen återställas senast 2018.

Regionens resultat för 2017 är positivt varför hela resterande balanskravsunderskottet ska återsällas 2017.

Bilaga 1

Förändringar i ramar för verksamheten.

Landstingsbidrag

Mkr	2017	2018	2019
Hälso- och sjukvård	7299,1	7531,6	7845,7
Kultur och regional utveckling	346,7	346,9	361,1
Politisk verksamhet	41,4	48,7	48,6
Summa	7687,2	7927,2	8255,4

Förklaring:

1. Centerpartiet senarelägger start för fullmäktiges nya beredningar till 2018 och stärker upp hälso- och sjukvårds ram med 5,8 mkr för att möta de utmaningar vi ser på personal- och bemanningsområdet under budgetår 2017.
2. Centerpartiet omfördelar från ramen kultur och regional utveckling 5 mkr till hälso- och sjukvårds ram vilket ökas med 10,8 mkr.